

4. Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltėlis atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Auka baudžiamojoje byloje savo civilinio ieškinio dėl žalos, atsiradusios kaip veikos, dėl kurios galima pareikšti kaltinimus, pasekmė, atlyginimo įvykdymą visų pirma gali užtikrinti kaip civilinis ieškovas. Šiuo atveju procedūra, kuri yra baudžiamosios bylos sudedamoji dalis užtikrinant civilinio ieškinio vykdymą, vadinama civiliniu ieškiniu baudžiamojoje byloje. Civilinių ieškinių įvykdymą taip pat galima užtikrinti kitomis teisinėmis priemonėmis. Faktas, kad auka nesiėmė veiksmų kaip civilinis ieškovas, nereiškia, kad prarandama galimybė užtikrinti ieškinio įvykdymą. Civilinio proceso kodekse nurodytomis sąlygomis civilinio ieškinio įvykdymą vietoj aukos taip pat gali užtikrinti prokuroras.

Teismas nusikaltėliui nurodė man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinsiu, kad nusikaltėlis atlygintų žalą ir (arba) sumokėtų kompensaciją?

Vykdyimo procedūrą galima pradėti per 30 dienų nuo to momento, kai pasibaigia teismo nustatytų pareigų įvykdymo terminas. Šiuo atžvilgiu teismas užveda vykdymo bylą, kuri yra pagrįsta su civiliniu ieškiniu susijusioje baudžiamojoje byloje priimtu sprendimu.

Jei nusikaltėlis nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?

Valstybė negali jums atlikti išankstinio mokėjimo. Tačiau jeigu jums buvo padaryta tyčinė smurtinė nusikalstama veika ir dėl to nukentėjote fiziškai ir buvo sutrikdyta jūsų sveikata, galite gauti valstybės kompensaciją. Valstybės kompensacija nepriklauso nuo civilinio ieškinio, tačiau jeigu jūsų nuostoliai arba žala buvo kompensuoti iš kitų šaltinių (pvz., tai padarė teismas arba draudimo bendrovė), per trejus metus nuo tos dienos, kai įsiteisėjo byloje dėl jūsų prašymo sumokėti kompensaciją priimtas sprendimas iš esmės, jūsų bus prašoma atlyginti valstybės sumokėtą kompensaciją.

Ar turiu teisę gauti kompensaciją iš valstybės?

Turite teisę gauti valstybės kompensaciją, jeigu jums padaroma tyčinė smurtinė nusikalstama veika, dėl kurios buvo rimtai sutrikdyta jūsų fizinė neliečiamybė ir sveikata.

Teisę gauti valstybės kompensaciją taip pat turite, jeigu esate tokios aukos artimas giminaitis arba išlaikomas asmuo arba jeigu sumokėjote už mirusios aukos laidotuves.

Valstybės kompensaciją gali gauti tik aukos, kurioms ji yra reikalinga dėl jų finansinės padėties arba dėl kitų įstatyme nustatytų sąlygų.

Savo prašymą sumokėti valstybės kompensaciją galite pateikti bet kuriai paramos aukoms tarnybai (apygardos vyriausybės tarnybai). Spręsdama dėl jūsų prašymo institucija išnagrinės priežastinį ryšį tarp žalos dydžio ir nusikalstamos veikos.

Prašymai sumokėti kompensaciją paprastai gali būti pateikiami per 3 mėnesius nuo nusikaltimo padarymo dienos,

o maksimali kompensacijos suma 2017 m. – 1 599 105 HUF (Vengrijos forintai).

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltėlis nuteisiamas?

Jeigu jūsų pranešimas apie nusikaltimą atmetamas, tyrimas nutraukiamas arba kaltinamajam panaikinami kaltinimai, remiantis įstatyme nustatytais atsakomybės panaikinimo pagrindais (būtent: nepilnametystė, rimti protiniai sutrikimai, prievarta, suklydimas, teisėta savigyna, būtinasis reikalingumas arba vyresnybės įsakymas), turėsite teisę gauti valstybės kompensaciją.

Valstybės kompensacija nepriklauso nuo civilinio ieškinio, tačiau jeigu jūsų nuostoliai arba žala buvo kompensuota iš kitų šaltinių (pvz., tai padarė teismas arba draudimo bendrovė), per trejus metus nuo tos dienos, kai įsiteisėjo byloje dėl jūsų prašymo sumokėti kompensaciją priimtas sprendimas iš esmės, jūsų bus prašoma atlyginti valstybės sumokėtą kompensaciją.

Jeigu savo civilinę teisę siekiate įgyvendinti ne baudžiamojoje byloje, tuomet baudžiamosios atsakomybės ir kompensacijos klausimai bus sprendžiami atskirai, t. y. dviejose bylose gali būti priimami skirtingo turinio sprendimai.

Ar turiu teisę į skubią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl savo pateikto reikalavimo sumokėti kompensaciją?

Jei tapote nusikaltimo arba nusikalstamos veikos auka, galite turėti teisę į nuolatinės piniginės pagalbos mokėjimą siekiant ištaisyti per labai trumpą nusikaltimo arba nusikalstamos veikos padarymo laikotarpį sukeltą krizinę situaciją. Savo prašymą galite pateikti paramos aukoms tarnybai (apygardos vyriausybės tarnybai), o norint gauti kompensaciją, būtina apie nusikaltimą pranešti policijai. Sprendimas dėl nuolatinės piniginės pagalbos mokėjimo priimamas remiantis lygybės principu ir ši pagalba gali būti teikiama aukoms neįvertinus, ar joms tokios pagalbos iš tikrųjų reikia. Tačiau tiriant bylą būtina išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į aukos asmenines aplinkybes, susidariusias dėl nusikalstamos veikos, šios rūšies piniginės pagalbos mokėjimas yra pateisinamas. Nuolatinė piniginė pagalba nėra kompensacija ir ja nesiekama kompensuoti arba sumažinti nusikalstamos veikos padarytos žalos. Ji gali būti teikiama siekiant padengti aukos maitinimosi, būsto, kelionės, aprangos, medicininės ir laidojimo išlaidas. Nuolatinės piniginės pagalbos suma nustatoma atsižvelgiant į aukos padėtį, kurioje ji atidūrė dėl nusikalstamos veikos, ir laikotarpio, kuriuo auka negali savarankiškai išspręsti savo finansinių problemų, trukmę. Maksimali pagalbos suma 2017 m. buvo 106 607 HUF.

■ Paskutinis naujinimas: 14/08/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.